

Ευνοϊκές οι προβλέψεις στην αγορά τυροκομικών προϊόντων της ΕΕ

του Γιάννη Τσιφόρου

Θετικά προβλέπεται να εξελιχθεί η παραγωγή τυροκομικών προϊόντων στην ΕΕ, η οποία, σύμφωνα με πρόσφατες εκτιμήσεις (USDA, 23/10/2023), αναμένεται να ανέλθει σε 10,42 εκατ. τόνους το 2024, παρουσιάζοντας βελτίωση σε σύγκριση με το τρέχον έτος (+0,3%). Παρόμοια εξέλιξη προβλέπεται στην κατανάλωση και ακόμα καλύτερη στις εξαγωγές της ΕΕ προς τρίτες χώρες, συνοδευόμενη, όμως, από αισθητή άνοδο των εισαγωγών (+5,6%).

Ανάλογα, εξάλλου, συμπεράσματα προκύπτουν από την έκθεση βραχυπρόθεσμων προοπτικών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Short-term outlook, 9/10/2023), στην οποία επισημαίνεται ότι το 2024, παρά τη μικρότερη αύξηση των παραδόσεων γάλακτος στην ΕΕ, η παραγωγή τυροκομικών προϊόντων προβλέπεται να αυξηθεί (+0,7%), επιτρέποντας περαιτέρω άνοδο των εξαγωγών (+2%), ενώ η αναμενόμενη χαλάρωση του πληθωρισμού των τροφίμων είναι πιθανό να έχει θετικό αντίκτυπο στην κατανάλωση (+0,5%).

Τα πρωτεία στο αγελαδινό

Το μεγαλύτερο μέρος της παραγωγής τυροκομικών προϊόντων στην ΕΕ συγκεντρώνεται σε πέντε κατά σειρά χώρες (Γερμανία, Γαλλία, Ιταλία, Ολλανδία και Πολωνία), οι οποίες αναμένεται να καλύψουν περίπου το 73% του συνολικού όγκου το 2023.

Σε επίπεδο κατηγοριών, το τυρί από αγελαδινό γάλα, σύμφωνα με εκτιμήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, θα εξακολουθήσει να καλύπτει το μεγαλύτερο μέρος, με πρόβλεψη να ανέλθει σε 9,62 εκατ. τόνους (91%) το 2024, σημειώνοντας αύξηση ως προς το προηγούμενο έτος (+0,7%). Μικρή θα παραμείνει η αναλογία τυριών από άλλα είδη γάλακτος (αιγοπρόβειο, βουβαλίσιο κ.ά.,

ΤΟ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟ δυναμικό

στα 28 τυριά ΠΟΠ της χώρας, το μεγαλύτερο μέρος των οποίων παράγεται από αιγοπρόβειο γάλα, παρουσιάζει πολύ μεγάλη υστέρηση στον όγκο παραγωγής, και μάλιστα με πτώση κατά το 2022

με μερίδιο 9%), ο όγκος των οποίων προβλέπεται να κυμανθεί σε 944.000 τόνους το 2024, παρουσιάζοντας θετική μεταβολή (+0,6%) και μέγεθος αισθητά υψηλότερο σε σχέση με τη χαμηλή επίδοση του 2020 (919.000 τόνου).

Σε ανεβασμένο επίπεδο οι τιμές

Οι τιμές των τυροκομικών προϊόντων εξακολουθούν να βρίσκονται σε σχετικά υψηλό επίπεδο σε σύγκριση με άλλα προϊόντα, όπως το βούτυρο και το γάλα σε σκόνη, τάση που αναμένεται να συνεχιστεί το 2024, υποστηρίζοντας την αύξηση της παραγωγής τυριού στην ΕΕ.

Με λιγότερο διαθέσιμο γάλα για μεταποίηση, οι βιομηχανίες γάλακτος αναμένεται να διαθέσουν μεγαλύτερο μέρος του όγκου για την παραγωγή τυριού έναντι των άλλων γαλακτοκομικών προϊόντων. Επιπλέον, η χαμηλότερη ζήτηση από την Κίνα για σκόνη γάλακτος αναμένεται να ενισχύσει την τυροκόμηση του γάλακτος στην ΕΕ, συμβάλλοντας στην αύξηση των εξαγωγών και της κατανάλωσης. Η άνοδος της κατανάλωσης

θα μπορούσε, επίσης, να ενισχυθεί από την αναμενόμενη ανάπτυξη στον τουρισμό και στον κλάδο HORECA, αλλά και από την ανάκαμψη της οικονομίας της ΕΕ, ενώ οι εξαγωγές θα υποστηριχθούν από τις ανταγωνιστικές τιμές της ΕΕ.

Η Ευρώπη κρατά το «σκήπτρο» στις εξαγωγές τυριού

Περίπου το 13% της παραγωγής τυριού στην ΕΕ εξάγεται σε τρίτες χώρες, με το Ηνωμένο Βασίλειο, τις ΗΠΑ και την Ιαπωνία να αποτελούν τους τρεις κορυφαίους προορισμούς. Συνολικά, η ΕΕ παραμένει ο μεγαλύτερος παγκόσμιος εξαγωγέας τυριού.

Μετά από τρία χρόνια μείωσης, οι εξαγωγές της ΕΕ εκτιμάται ότι θα αυξηθούν ελαφρώς το 2023, ενώ προβλέπεται περαιτέρω ενίσχυσή τους, ανερχόμενες σε 1,35 εκατ. τόνους το 2024, ωστόσο και από την άνοδο της παγκόσμιας ζήτησης στα τυροκομικά προϊόντα. Σημειώνεται ότι, στο διάστημα Ιανουαρίου-Ιουλίου του τρέχοντος έτους, η χαμηλότερη ζήτηση από τις Ηνωμένες Πολιτείες και από την Ιαπωνία αντισταθμίστηκε από τις αυξημένες εξαγωγές προς το Ηνωμένο Βασίλειο, όπου παραδοσιακά κατευθύνεται περίπου το 1/3 του όγκου των εξαγωγών της ΕΕ.

Αυξήθηκε η παραγωγή της Ελλάδας

Ανοδικά κινήθηκε η εγχώρια παραγωγή τυροκομικών προϊόντων στο διάστημα των

τελευταίων ετών. Σύμφωνα με ορισμένες εκτιμήσεις (στοιχεία Eurostat, 26/10/2023), η παραγωγή τυριών της Ελλάδας ανήλθε σε 243.000 τόνους το 2022, παρουσιάζοντας αύξηση ως προς το προηγούμενο έτος (+2,1%), αν και παραμένει σημαντικά μικρότερη από την αντίστοιχη του 2021 (+4,2%). Στο εξωτερικό εμπόριο, το ισοζύγιο της χώρας στα τυροκομικά προϊόντα παραμένει αρνητικό, μια και ο όγκος εισαγωγών υπερτερεί των εξαγωγών επί σειρά ετών. Το 2022, οι εισαγωγές τυριών στην Ελλάδα ανήλθαν σε 140.000 τόνους, αξίας 684 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας μικρή αύξηση ως προς τον όγκο (+2%), αλλά μεγάλη ως προς την αξία (+39%), λόγω της έντονης ανόδου της μέσης τιμής εισαγωγής.

Από την άλλη πλευρά, οι ελληνικές εξαγωγές τυριών παρουσίασαν στασιμότητα το 2022 ως προς τον όγκο (112.000 τόνοι), αλλά σημαντική άνοδο της αξίας, η οποία υπερβή το επίπεδο των 764 εκατ. ευρώ, με αποτέλεσμα το σχετικό εμπορικό ισοζύγιο να παραμείνει θετικό. Στην Ελλάδα κυριαρχεί η παραγωγή τυριών από αιγοπρόβειο γάλα (περίπου 88% το 2022), μεταξύ των οποίων η φέτα εξακολουθεί να αποτελεί το δημοφιλέστερο παραδοσιακό τυρί ΠΟΠ, με συνεκρή άνοδο της παραγωγής και των εξαγωγών.

Η παραγωγή του προϊόντος ανήλθε σε 144.000 τόνους το 2022, μέγεθος αισθητά αυξημένο ως προς το προηγούμενο έτος (+7,4%), ενώ ενδιαφέρον παρουσιάζει η άνο-

Παραγωγή, εξωτερικό εμπόριο και κατανάλωση φέτας (2019-2022, σε τόνους)

	2022	2021	2020	2019	Μεταβολή (%)	
					2022/2021	2021/2020
Παραγωγή	144.172	134.242	127.752	119.190	7,4	5,1
Κοινή φέτα	127.417	120.363	115.647	112.846	5,9	4,1
Βιολογική φέτα	16.755	13.878	12.105	6.344	20,7	14,6
Εισαγωγές	104	179	77	146	-41,8	131,6
Εξαγωγές	86.835	83.734	80.837	73.465	3,7	3,6
Κατανάλωση	57.441	50.687	46.993	45.870	13,3	7,9

Πηγές: ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ, Παραγωγή τυριών ΠΟΠ, 2/11/2023, Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Access2Markets, 16/10/2023)

Εξαγωγές φέτας στις 20 πρώτες χώρες προορισμού (2022)

Χώρα προορισμού	Αξία (1.000 ευρώ)	Όγκος (τόνοι)	Μ. τιμή (ευρώ/κιλό)	Χώρα προορισμού	Αξία (1.000 ευρώ)	Όγκος (τόνοι)	Μ. τιμή (ευρώ/κιλό)
Γερμανία	184.048	27.426	6.71	Πολωνία	8.939	1.210	7.39
Ην. Βασίλειο	74.536	11.048	6.75	Κίπριος	8.584	1.203	7.13
Ιταλία	68.584	10.077	6.81	Ισπανία	8.434	1.105	7.63
Γαλλία	55.577	7.887	7.05	Ελβετία	7.071	921	7.68
ΗΠΑ	39.858	4.940	8.07	Καναδάς	6.264	824	7.60
Σουηδία	31.040	4.422	7.02	Φινλανδία	5.161	688	7.50
Αυστρία	23.019	3.240	7.10	Ρουμανία	4.330	610	7.10
Βέλγιο	20.743	2.764	7.50	Ιρλανδία	4.193	618	6.79
Ολλανδία	14.153	2.267	6.24	Ουγγαρία	2.205	305	7.23
Δανία	10.694	1.584	6.75	Λοιπές	17.462	2.297	7.60
Αυστραλία	10.607	1.399	7.58	Σύνολο	605.503	86.835	6.97

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Access2Markets, HS code: 04069032, 16/10/2023)

αύξηση του όγκου εξαγωγών σε ορισμένες χώρες (Αυστραλία, Ελβετία, Ισπανία, Γαλλία), ενώ σε λίγες περιπτώσεις καταγράφεται μείωση (Ουγγαρία, Καναδάς, Φινλανδία). Ωστόσο, καλύτερες αγορές, από άποψη υψηλότερης μέσης εξαγωγικής τιμής, παραμένουν η Ελβετία, ο Καναδάς, η Αυστραλία, η Φινλανδία και το Βέλγιο. Οι ελληνικές εξαγωγές φέτας απευθύνονται κυρίως στην αγορά της ΕΕ (70 χιλ. τόνοι, αξίας 445 εκατ. ευρώ το 2022), καλύπτοντας το μεγαλύτερο μέρος των αναγκών (77% του όγκου και 74% της αξίας), ενώ το υπόλοιπο (25.000 τόνοι, αξίας 133 εκατ. ευρώ) προμηθεύεται από άλλα κράτη-μέλη.

Επιπλέον, σημαντικές παραμένουν οι εμπορικές συναλλαγές μεταξύ κρατών-μελών, αλλά και προς τρίτες χώρες, όπως προκύπτει από τα στοιχεία της Eurostat (EU trade, 17/10/2023), που περιλαμβάνονται στον οκταμήσιο κωδικό στατιστικής ονοματολογίας του προϊόντος (CN8: 04069032). Χαρακτηριστική περίπτωση αποτελεί η Ολλανδία, η οποία εξάγει σημαντικές ποσότητες «φέτας» στη Γερμανία (29.300 τόνοι, αξίας 95 εκατ. ευρώ το 2022), με πολύ χαμηλή μέση τιμή εξαγωγής (3,2 ευρώ/κιλό).

Από την άλλη πλευρά, οι εξαγωγές φέτας της ΕΕ προς τρίτες χώρες, πέραν εκείνων που προέρχονται από την Ελλάδα, αντιστοιχούν το 2022 σε 4.100 τόνους, αξίας 29,3 εκατ. ευρώ. Όπως φαίνεται, εξακολουθεί να υφίσταται ζήτηση στην ευρωπαϊκή και στη διεθνή αγορά σε σχέση με την κατοχύρωση (και τον έλεγχο) της προέλευσης και της ονομασίας των προϊόντων ως παραδοσιακού ελληνικού τυριού ΠΟΠ.

Μειώνεται ο όγκος εξαγωγών το 2023

ΣΥΜΦΩΝΑ με πρόσφατες εκτιμήσεις (στοιχεία Eurostat, EU monthly trade, 17/10/2023), το διάστημα Ιανουαρίου-Αυγούστου του 2023, ο όγκος εξαγωγών φέτας περιορίστηκε στους 62.778 τόνους, μέγεθος μειωμένο σε σύγκριση με το αντίστοιχο διάστημα του προηγούμενου έτους (-2,8%). Ωστόσο, η αξία ανήλθε σε 522,7 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας άνοδο (+21%) λόγω της σημαντικής αύξησης της μέσης τιμής εξαγωγής, η οποία ανήλθε σε 8,4 ευρώ/κιλό. Πάντως, η μείωση του όγκου εξαγωγών του προϊόντος αναμένεται να συνεχιστεί με εντονότερο ρυθμό, κυρίως εξαιτίας της πτώσης της παραγωγής, ως συνέπεια των καταστροφών από τις πλημμύρες στο ζωικό κεφάλαιο, στις κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις και σε τυροκομεία της Θεσσαλίας, η οποία καλύπτει τη μεγαλύτερη αναλογία παραδόσεων αιγοπρόβειο γάλακτος μεταξύ των περιφερειών της χώρας (190.000 τόνοι το 2022, ποσοστό 22%). Σύμφωνα, εξάλλου, με ορισμένες αρχικές εκτιμήσεις των φορέων του τομέα (ΣΕΚ, ΣΕΒΓΑΠ), οι καταστροφές αυτές προβλέπεται να περιορίσουν σημαντικά την παραγωγή φέτας το 2023, με πτώση κυμαινόμενη από 10% έως 15%. Πέραν αυτών, όμως, αναμένεται περαιτέρω μείωση της κατανάλωσης λόγω της μεγάλης άνοδου των τιμών στην εγχώρια αγορά λιανικής, η οποία, στο πρώτο εξάμηνο του τρέχοντος έτους, σε σύγκριση με το αντίστοιχο διάστημα του 2022, ήδη καταγράφει αισθητή μείωση στην ποσότητα της φέτας και των λευκών τυριών (-5,5%).